

Establishmentek a Royal Navyban - Az 1706-os Establishment

Hozzáadta: Huszár László

2012. december 22. Szombat 20:22

Utolsó frissítés 2012. december 22. Szombat 21:42

Angliában Establishmentnek nevezték a hadihajók műretét, fegyverzetét meghatározó elár-részeket, amelyeket Admiralitás adott ki idénként a hajóépítés szabályozásaira.

Ezek közül az 1706-os Establishment a Royal Navy (Királyi Haditengerészet) hajóira vonatkozó műreték első általános körvonalai meghatározása volt. Korábban is láttunk műretelár-részeket, de azok csak egyetlen speciális hajóépítési programként voltak kezelve; egy adott mennyiségű szétlakt, egy adott időtartamra. Ezekkel ellentétben az 1706-os Establishment hosszútávra és minden nagyobb hadihajó építésére vonatkozó elár-részt jelentett.

Előzmények

A hajók műreteit 1677-ben a "Harminc Hajó" építési programban határozták meg először. A műreték újabb meghatározása 1691-ben történt, amikor a "Huszonhat Hajó" program során 17 db 80 tonna és 10 db 60 tonna katonai sorhajó épült. Habár a programban a műreték előre meg voltak szabva, ennek ellenére 4 db 80 tonna hajó hirtelen felépítésében készen állt el.

Az 1706-os Establishment eredeti formájában már 1705 februárjában létezett, amikor a Navy Board (Haditengerészeti Igazgatóság) rendelete meghatározta a műsodosztály hajók műreteit. Bár a műsodosztály hajók állnak az Establishment főkuszájában, a Board rendezést jelentett a harmadosztály (80 és 70 tonna) a negyedosztály (60 és 50 tonna) és az ötödösztály (40 és 30 tonna) hajókra is.

Ritkaságuk és nagyságuk miatt az első osztály hajókat nem kezelte az Establishment. Ezek egyedi arculatot kaptak. A kisebb hajók ezekkel ellentétben előző olcsók voltak ahhoz, hogy lehetővé tegyék azok egységesítését és a kátsároltást.

A Navy Board a meglevő hajókat annak megfelelően sorolta be, ahogy azok leginkább megfeleltek az adott osztály alapjait jelentő dimenzióknak.

Végrehajtás

A Navy Board meghatározta a 40, 50, 60, 70, 80, és 90 tonna hajók műreteit, a 30 tonna alattiakra viszont nem szétlakták. Miután az utolsó percekben Admiral George Churchill készen állt meg egy kiigazítást, az előár-részek elkészítésére a hajógyáraknak azzal az utasítással, hogy azokat szigorúan be kell tartani, és ezeket kell alkalmazni az új építések, valamint az új hajók építésénél. Az új építések általában azt jelentette, hogy a hajót teljes darabjaira szedték és anyagjának felhasználásával általában egy új hajót építettek.

Az Establishment végrehajtásával megkezdődött a haditengerészeti adminisztráció hátrébb konzervatívizmusának korszaka.

Bár nem lesznek jelentős technológiai változások a következő században a haditengerészeti építési folyamatban, az 1706-os Establishment mégis lassan egyre elavultabbá válik a korai 18. században.

Hajótest-pusok

(A bekeretezett részekben az Establishmentben előírása található)

Műsod osztály 90 tonna hajók

Tápus: 90 tonna műsodosztály sorhajó

Tárfogat: 1551 bm

Hossza: 49,4 m (gundeck) 40,2 m (gerinc)

Szálesség: 14,3 m

Hajász: 5,6 m

Vitorla: teljes vitorlázat

Személyzet: 680 katona és tiszt

Fegyverzet: 96 Ágyú (1703-es Guns Estab.)

Alsó fedélzet: 26 db fül-Ágyú 32 fontos

Középső fedélzet: 26 db culverin 18 fontos

Felső fedélzet: 26 db fül-culverin 9 fontos

Quarter fedélzet: 12 db 6 fontos

Forecastle: 4 db 6 fontos

Roundhouse: 2db 6 fontos

Az ekkor megírt hátsó sodosztályú hajókat a 1706-os Establishment követelményei szerint, beleértve a hátsó sodosztályúkat is, aminek átépítését már 1704-1705 között megkezdtek.

Az első három volt a Marlborough 1706 (a régi Saint Michael), a Blenheim 1709 (a régi Duchess), és a Vanguard 1710. A többi négy hajó az alábbi négytelessel készült el. A Neptunusz 1710, az Ossory 1711, a Sandwich 1715 és a Barfleur 1716.

Ezek a hajók eredetileg 96 Ágyúsok voltak az 1703-as Gun Establishment elírásának megfelelően. Ám a fegyverzetük került az 1716-os Gun Establishment szerint, mint 90 Ágyúsok. Az alsó fedélzeti nehéz 32 fontosok, a felső fedélzeti 9 fontosok és a középső fedélzeti 18 fontosok száma változatlanul maradt, de 6 db 6 fontos eltávolították a felső fedélzeti szabad területét négytelésre.

Ám a quarterdecken 10 db, a forecastlon 2 db 6 fontos maradt.

Harmadosztályú 80 Ágyúsok

Tápus: 80 Ágyús harmadosztályú sorhajó

Tárfogata: 1283 bm

Hossz: 47,5 m (gundeck) 38,9 m (gerinc)

Szálesség: 13,3 m

Hajás±: 5,4 m

Vitorla: Teljes vitorlázat

Személyzet: 520 katona és tiszt (360 békéd'ben)

Fegyverzet: 80 Ágyú (1703-as Guns Estab.)

Alsó fedélzet: 26 db 24 fontos

Középső fedélzet: 26 db 12 fontos

Felső fedélzet: 22 db 6 fontos

Quarter fedélzet: 6 db 6 fontos

Nyolc régebbi típusú kőfedélzetes 80 Ágyú hajó építettek háromfedélzetessé az 1706-ös Establishment. Ezek közül a Boyne és Humber elkészültek 1708-ban, a Russell 1709-ben, a Dorsetshire 1712-ben, a Newark és Shrewsbury 1713-ban, Cambridge 1715-ben és a Torbay 1719-ben.

Emellett két új hajó építettek ezen elű-résnek megfelelően az 1707-ben elveszett Devonshire és Cumberland példájára. Ezek 1710-re készültek el.

A hajók eredetileg 80 Ágyúval rendelkeztek az 1703 Guns Establishment szerint, de amikor ezt felváltotta az 1716-os Guns Establishment az alsó fedélzet 24 fontosait azonos számban 32 fontosokra cserélték. Megszüntettek egy pár 6 fontos a felső fedélzeten és egy pár 6 fontos a quarter fedélzeten, ezáltal 76 Ágyú lettek.

Harmadosztályú 70 Ágyú

Típus: 70-gun harmad osztályú sorhajó

Térfogat: 1069 bm

Hossz: 45,7 m (gundeck) 37,2 m (gerinc)

Szélesség: 12,5 m

Hajás±: 5,3 m

Vitorla: Teljes vitorlázat

Személyzet: 440 katona és tiszt (255 békéd'ben)

Fegyverzet: 70 Ágyú (1703-ás Guns Estab.)

Alsó fedélzet: 24db 24 fontos

Felső fedélzet: 26 9 fontos

Quarter fedélzet: 12 db 6 fontos

Forecastle: 4db 6 fontos

Roundhouse: 4db 3 fontos

A "Nagy Viharban" 1703. november 27-én egyetlen éjszaka alatt elveszett nagyjából 70 ágyú hajó. Ezek közül a legismertebbrek a Királyi hajókban három közül a Resolution és Stirling Castle 1705-ben, a Nassau pedig 1707-ben károsult el. Másik nagyot is rendeltek 1705-1706 között a királyi hajókban. Az Elizabeth és a Restoration 1706-ben, majd egy másik Resolution és a Captain 1708-ban lett káros. Ezek közül a legismertebbrek a Grafton és a Hampton Courtot 1709-re átépítették. Még hárommat rendeltek meg a második hadvezetőknek. Ezek közül az Edgar és Yarmouth 1709-ben, az Orford 1713-ban károsult el. Ezeket a Royal Oak, az Expedition, a Suffolk, a Monmouth és a Revenge átépítették. Ezek közül a Revenge átépítésére kapott szerződést a hajó. A hajók eredeti fegyverzete 70 ágyúból állt (1703 Guns Establishment). Az 1716-os szabvány 26 db 24 fontost helyezett az alsó fedélzetre, majd a felső fedélzeti 9 fontos demi-culverineket lecserélt 12 fontosokra. További 2 db 6 fontost rakott a quarter fedélzetre, majd a Roundhouse-ból kiveszi a 4 db ágyút, hogy az eredeti 70 db-os mennyiség ne változzon.

Negyedosztályú 60 ágyúsok

Tápus: 60-ágyús negyed osztályú sorhajó

Tárfogat: 914 2bm

Hossz: 43,9 m (gundeck), 36,3 m (gerinc)

Szélesség: 11,6 m

Hajószár: 4,8 m

Vitorla: Teljes vitorlázat

Személyzet: 365 katona és tiszt (240 bűkeidőben)

Fegyverzet: 64 ágyú (1703 Guns Estab.)

Alsó fedélzet: 24 db 18 fontos

Felső fedélzet: 26 db 9 fontos

Quarter fedélzet: 10 db 6 fontos

Forecastle: 4 db 6 fontos.

Az 1706-os Establishment szerint nagyjából 60 ágyús hajókat építettek a királyi hadvezetők szerint. Elsőként 1708-ban a Plymouth, 1709-ben a Lion és a Gloucester, 1712-ben a Rippon, majd a legismertebb nagyjából 60 ágyús a Montague, a Medway, a Kingstont és a Nottinghamet 1714 után átépítették az új máretek szerint.

Az 1703-as Guns Establishment szerint ezek a hajók 64 ágyút hordoztak. Az 1716 Guns elár-ről lecserélte a 18 fontosokat az alsó fedélzeten 24 fontosokra, a quarter fedélzet és a forecastle 6 fontosainak a számát kettő-kettő darabbal csökkentette. Ennek az eredményeként alakult ki a 60 darabos fegyverzet.

Negyedosztályú 50 Ágyúok

Tűpus:50-gun negyed osztályú sorhajó

Tűfogat:703 bm

Hossz:39,6 m (gundeck), 32,9 m (gerinc)

Szálló: 35 Álb a 0 (10,7 m)

Hajóár: 4,3 m

Vitorla: Teljes vitorlázat

Legénység: 280 katona és tiszt (185 békében)

Fegyverzet:54 Ágyú (1703-Guns Estab.)

Alsó fedélzet: 22 db 12 fontos

Felső fedélzet: 22db 6 fontos

Quarter fedélzet: 8 db 6 fontos

Forecastle: 2db 6 fontos

Az Establishment szerint tizenegy Ágyúos negyedosztályú hajó építettek azok példájára, amelyek a Spanyol–Árkanális háború kezdeti szakaszán elvesztek. A Salisbury 1707-ben, a Falmouth, a Ruby, a Chester, a Romney 1708-ban, a Pembroke 1710-ben, a Bristol, a Gloucester, az Ormonde 1711-ben az Advice 1712-ben, a Strafford 1715-ben állt hadrendbe. Nyolc megépült hajó építettek az új katonai védelmi célok szerint.

Ezek a Dragon 1707-ben, a Warwick, a Bonaventure 1711-ben, az Assistance 1713-ban, a Worcester 1714-ben, a Rochester, a Panther, a Dartmouth 1716-ban lett kész.

Ezeknek a hajóknak a fegyverzete eredetileg 54 Ágyúból állt az 1703-as Guns Establishmentnek megfelelően, de később az 1716-os katonai nalmak szerint csökkentették 50 db-ra az alábbiak szerint: alsó fedélzet: 22 db 18 fontos, felső fedélzet: 22 db 9 fontos, quarter fedélzet 4 db 6 fontos, forecastle 2 db 6 fontos.

Átírtosztályú 40 Ágyúosok

Típus: 40-Ágyúos Átírtosztályú hajók

Törfogat: 531 bm

Hossz: 36,0 m (gundeck), 29,7 m (gerinc)

Szélesség: 9,8 m

Hajóár: 14,1 m

Vitorla: teljes vitorlázat

Személyzet: 190 katona és tiszt (130 bűkeidben)

Fegyverzet: 42 Ágyú (1703 Guns Estab.)

Alsó fedélzet: 18 db 9 fontos

Felső fedélzet: 20 db 6 fontos

Negyed fedélzet: 4 db 6 fontos

Tizenhárom 42 Ágyúos Áj hajók épít az 1706-os mőretekkel a kővetkezők szerint. A Ludlow Castle, a Gosport, a Portsmouth, a Hastings elkészíttek 1707-ben, a Pearl, a Mary Galley, a Sapphire, a Southsea Castle 1708-ban, az Enterprise, az Adventure, a Fowey 1709-ben, Charles Galley 1710-ben, a Launceston 1711-ben, a Faversham 1712-ben, a Lynn 1715-ben. Kő hasonló kategóriájú hajók épít kereskedelmi szerződés alapján a Looe 1707-ben és Diamond 1708-ban, a pályázaton nyertes ajánlattevő William Johnson Blackwall által, amiket aztán megvásárolt a Navy Board. Egy további 40 Ágyúos hajók is épít a nővleges elárásoknak megfelelő mőretekben, a Royal Anne Galley ben, de kiderült hosszabb és karcsúbb, mint a többiek.

A hajókat az 1703 Guns szerint szerelték fel, majd Ájtfegyverzésre kerültek az 1716-os szerint 40 Ágyúosra: az alsó fedélzet: 20 db 12 fontos, a felső fedélzet 20 db 6 fontos. A quarter fedélzeten és a forecastlon nem voltak Ágyúk.

Átírtosztályú 30 Ágyúosok

30 Ágyúos Átírtosztályú hajók

Törfogat: 416 17/94 bm

Hossz: 32,9 m (gundeck), 27,4 m

Szélesség: 9,0 m

Hajás: 3,7 m

Személyzet: 145 katona és tiszt (110 békében)

Fegyverzet: 32 Ágyú (1703 Guns Estab.)

Alsó szint: 4db 9 fontos

Felső szint: 22 db 6 fontos

Negyed fedélzet: 6 db 4 fontos

Bár hivatalosan nem voltak elárvasítottak a 30-ágyúos hajók maréire, a Navy Board az 1706-os Establishmentben megadott ajánlásokat ezek alapján készítette, amelyek alapján elkészült az a 32 Ágyúos Átírdosztály hajó, a Scarborough 1708-ban és a Scarborough 1711-ben, majd a Bedford Galleyt átírdosztályozták valamivel kisebb maréire 1709-ben. Az 1716-os Guns Establishment megváltoztatta a 30-ágyúosok fegyverzetét. Az alsó fedélzet: 8 db 9 fontos, a felső fedélzet: 20 db 6 fontos, a quarter fedélzet : 2 db 4 fontosot kapott. Ezek voltak a másfél Ágyúosoros ("demi-batterie) hajók.

Forrás: http://en.wikipedia.org/wiki/1706_Establishment#cite_note-fincha

Huszár László